

SENDİKA

15 GÜNDE BİR ÇIKAR FİKİR VE SANAT GAZETESİ

N. Varuy
tarafından
TÜSTAV'a
bağışlanmıştır

N. Av. Nebil Varuy
flarhan kat:1
eci/İstanbul

1 Haziran 1967

Yıl: 1, Sayı: 17

Fiatı: 25 Kuruş

Basıya

Madalyonun Tersi

TURHAN TUĞRA

Emeğin yönetime iştirakini sağlayan 440 sayılı yasanın uygulanmasını bildiren tüzüğün. 13. Maddesinde yönetim kurulu işçi üyeliği için seçmeye yetkili organlar a, b ve c bentlerinde belirtilmiştir. Karabük Demir ve Çelik işletmelerini yöneten yönetim kurulu işçi üyeliği için uygun olan tüzüğün c bendi şöyledir:

a ve b bentlerinde yazılı teşekküller yoksa;
c — Müessese ve teşekküllerin iş yerlerinde en çok işçi mensubu olan işçi teşekküllerini bünyesinde toplayan konfederasyon seçmeye yetkilidir der. Madde bu kadar açık ve seçik olarak Demir Çelik işletmelerinde tek üye dahi sahip olmayan Türk — İş'in işçi üyeyi seçmeye yetkisi olmadığını beyan etmesine rağmen Türk — İş yöneticilerinin bu maddeyi anlamamazlıktan gelip büyük yaygaralarla fabrika yönetim kuruluna işçi üye seçmeye kalkması manalı karşılanmaktadır.

Bu; ya siyasi baskı yapmak suretiyle kanunları zorlar lehimize çeviririz veya işçiyi avutup ne yapalım biz seçtik ama kabul olmadı demektir ki bu hukuk nizamı haksızları korumak için kurulmamıştır. Bu memlekette kanun var, adalet var, vicdanın dan başka hiçbir baskıya boyun eğmeyen yargıtay ve ve danıştay vardır.

Sonra yasaların zorlanmasının yeni anayasalar doğurduğunu öğrenmeyen ve inanmayan kimse kalmadı zannedilir.

İşçiyi karşılığın almak la ateşle oynamaya başlayan Türk — İş yöneticileri bu işi adayı seçiminde de iki yüzlülüğünü ve uyutma politikasını bir defa daha ortaya koymuştur. Şöyleki:

Tüzüğün (c) bendine göre Demir Çelik işletmeleri yönetim kuruluna işçi üye seçmeye Türk — İş'in hakkı olmadığını bildikleri halde adaylar bu örgütün yöneticilerinin dalavereci ve kaypak politikasına i-

Sonu Sayfa 4 de)

SENDİKACILIK YALNIZCA ZAM ALMAK DEĞİLDİR

ENDER ETKİ

Bilindiği gibi sendikalar, işçilerin müşterek ekonomik, sosyal ve kültürel menfaatlerini korumak ve geliştirmek için kurulmuş mesleki örgütlerdir. Bu örgütler üyelerinin müşterek menfaatlerini korumak ve geliştirmekle ilgili her konu hakkında inceleme ve araştırma yaparak amaç ve fikirlerin gerçekleşmesi için her türlü kanuni yollardan faaliyet gösterebilirler.

Demek oluyor ki sendikacılık, işçinin uyanmasından korkan sömürücülerin anlatığı ve pek çok işçinin de yanlış olarak bildiği gibi yalnız toplu sözleşmelerle zam almak değildir. Bugünkü tabiiyat üç beş kuruş menfaat için işçiyi sendikaya bağlamaktır. Sendikal faaliyetleri bu yöne sevk etmek, sendikacılığı yozlaştırmaktan öteye gidemez. Örneğin:

Bazı maddelere yapılan fiyat artışlarına ses çıkarmamak, yada biz bu fiyat artışlarını toplu sözleşmelerde hesap ederek zam alırız diye sendikacılıkla hiç bağdaşmayan sakat beyanlar vermek. (Türk — İş bunun tipik örnekleriyle dolu olup böyle işlerin şampiyonudur)

Sendikal eğitimler sendikaların toplum hayatındaki yeri, ülkenin sosyal yapısı ile bu yapıdaki oluşum ve gelişimleri, ekonomik durumu ve politik güçlerin incelenmesine yönelmelidir. Ancak bu sistem eğitimle sendikacılık rayına oturur ve esprisine kavuşmuş olur. Gerçek işçi örgütleri, üyelerini eğitilerek sendikacılığın felsefesini ve varmak istediği temel hedeflerin nedenlerini öğretmek bilinçli olarak meselelerine kendile

Sonu Sayfa 4 de)

Gerçek işçi örgütleri, üyelerinin eğitilerek sendikacılığın felsefesinin ve varmak istediği temel hedeflerin nedenlerini öğretmek bilinçli olarak meselelerine kendile

SOĞANIN CÜCÜĞÜ

OSMAN N. KOÇTÜRK

Fakir Türk halkının bütün iyi niyet ve misafir severliğine rağmen çok zaman sevdiği ve saydığı insana ikram edecek, kendi aç kalsa bile konuşunu gereği gibi doyuracak olanağı yoktur. O nesi varsa onu, sahip olduklarının en iyisini konuşuna vererek insanlara örnek olur. Kütahya köylerinde, fakir insanlar kuşaklarının arasında birkaç kesme şeker taşır ve çayı demledikten sonra kendileri şekerli çay içerken, aylardır kuşaklarında gezdirdikleri şeker parçalarını ardı ardına sizin çayınıza atarlar.

Orta Anadolu'nun günde üç öğün bulgurla doyunan köylerinde ise, soğanın cücüğü konuşa yedirilir. Biz bu iki asil davranışın da şahidi ve muhafızı olmuş bulduğumuz için Türk toplumunun gerçek gücünün neye dayalı olduğunu iyi biliyoruz. İyisini kendi yiyip, kötüsünü başkasına satanlarla, sattıkları malın ismini yardım kıyanlar, asırlarca var olmuş ve efendiliği ile var olmuş toplumların, mutsuz insanından birşeyler öğrenmeye çalışmalılar.

Başkasına şekerli çay içirip, kendin buruk çayla yetinebiliyormusun?

Soğanın cücüğünü konuşa yedirip, kendin kısmetinle yetinebiliyormusun? Yoksa ne soğanın cücüğü ne de çayın şekerlisi seni tatmin etmiyorsa sen tatmin olmak için olmadık çarelere ve olmadık hilelere mi başvuruyorsun?

Bunları biz hem başkalarına sormalı ve hem de başkalarının bu soruları cevaplandırmasını gerektiren bir ortam yaratmalıyız.

Bana öyle geliyor ki soğanın cücüğünü kendi yiyip, kabuklarını yardım ediyorum dediklerine ikram eden ve hem de bunu ilân edenler var.

Fakat kimse yutmuyor artık. Biz konuşumuza soğanın cücüğünü, çayın şekerlisini içiren bir toplumuz. Gerçek gücümüz de bundan geliyor. Bizi avutanlar ile bizi kandıranlar kendi kendilerinden utanana kadar soğanın cücüğünü onlar yiyecekler. Biz soyu soppu belli asil bir toplumuz. Çayın şekerlisini, soğanın cücüğünü yedireceğiz konuklara. Amma bir tarafımız daha var bizim. Onu tanımlamayı da konuklara bırakıyoruz. Soğanın cücüğünü usanmadan bıkmadan yiyen konuklara...

Sonu Sayfa 4 de)

Millî Ekonomide Ormanın Yeri Ve Devlet Ormanları

YALÇIN HIZ

Orman, memleket ekonomisi için gerekli doğal bir kaynaktır. Tarım, madencilik, endüstri, ticaret ve bayındırlık gibi millî ekonominin başlı başına bir uzvudur. Çağımızda, millî geliri ormancılıktan temin eden memleketler vardır ve bu memleket fertlerinin hayat seviyelerinin de yüksek oluşu gözden kaçmamaktadır.

Memleketimiz, umumiyetle orman için elverişli bir iklim kuşağında olmadığı, ormanların gelişmelerinde rol oynayan rutubet ve yağış bakımından yoksun oluşu, topoğrafik ve morfolojik yapısının da etkisi ile orman bakımından fakir sayılır. Ayrıca yangınlar, yıllar boyunca yapılan düzensiz faydalanmalar (tarla açmak, hayvan otlatmak ve türlü yıkımlar) ise daha da fakirleştirmiştir. Ormanlarımızı korumaz ve düzensiz faydalanmalara devam edersek, yakın bir gelecekte pek büyük sıkıntılara katlanmamız gerekeceği aşikârdır. Ozan ne güzel söylemiş.

«Bilirim ben ey ağaç dermansın sen her derde.

Tesellimiz olursun üzüntüde, kederde.

Hayat kaynağımızsan sana her an muhtacız.

Felâketimiz başlar, senin bittiğin yerde.»

Memleketimizde, ormanlara yakacak odun ve kereste temin eden bir kaynak olarak bakılır. Ekonomik yani hiç düşünülmez. Kağıt endüstrisinin ham maddesi olması, kimya endüstrisindeki yeri, madencilik, ulaştırma, bayındırlık ve avcılık alanlarındaki faydaları bir yana; tarım alanındaki önemi ise hiç kavranmamış bu yüzden millî gelirden büyük kayıplara sebep olunmuştur. Ormanların tarım alanındaki önemini şöylece sıralamak yerinde olur.

a) Toprağın korunması: Ormanların en büyük faydaları, toprağın kaymasını önleyip beslemesidir. Dökülen yapraklar yerde bir örtü meydana getirerek toprağın su kaybetmesini önler ve bu yapraklar çü-

Sonu Sayfa 4 de)

MUTLU HAZER

İnsanla, insan arasında pânlanmış bir duvar vardır. Dünya kuruldu kurulalı bu duvarı yıkmaya kimsenin gücü yetmemiştir. Bu duvar insanları sınıflara ayıran duvardır; Ama duvarın sağ tarafında duranlar, duvarın sol tarafında duranlara göz açtırmamak için aralıksız kurnazlıklar düşünmekte ve taktiklerini uygulamaktadır. Uygulanan en önemli taktiklerin birincisi insanların dini duygularını sömürmektir. Dini duyguların sömürülmesi, daha uygun bir deyimle, dini duyguların bir çıkarın aleti edilmesi; inanmadıkları eski dine sarılmak; yeni daha olgun dine eskisinden daha çok sosyal adalet düzenini istediği için ona karşı gelmek şeklinde görülmektedir. İslâm dininin doğuş zamanını düşünenecek olursak, o zaman bu mutlu dine karşı gelenler, yine sömürü düzeninin, eski dinlere bağlı görünen kapkaççı takımları ve haramzadeleri idi. Şimdi bu haramzadeler din üzerinde, çıkarları uğrunda yine aynı oyunu oynamakta. sosyal dönüşüm ve oluşumların yolunu kesme çarelerini aramak tadırlar.

Oysaki, «İnsanlar köprü kuracakları yerde duvar örükleri için yalnız kalırlar.» diyen J. Newton ne kadar haklıdır. Düşündükçe duvarlar çıkıyor, kişioğlunun karşısına; insanlar birbirlerini sevseler, karşılıklı düşünce lerine saygı duysalar, başkalarının özgürlüğünü ve haklarını bağlayan söz ve davranışlardan vaz geçseler; insanla insan arasında ne güzel köprüler kurulurdu.

Duvar ve köprü.. Bu iki sözcüğü düşündükçe ve bunları insanlarla beraber düşündükçe, ancak insan olanın yenebileceği bir zorluk çıkıyor karşımıza: insan olmak çok zor... Bu tümcenin özünde kişi oğlunun kendi içinden gelen ve başkalarına zarar veren söz ve davranışları vardır. Bunlar» bir kenara itilmedikçe, insan kendisini tanımadıkça, insan olmanın hele erdemli bir insan olmanın hiç mi hiç imkânı yoktur.

İnsanların çoğu zor olanı, kendilerinden gelen zor olanı yenebilirler; çünkü insan içgüdüsel bir davranışla her yerde hangi ulustan olursa olsun kendi yaptıklarının doğru olduğuna inanır. Bazen öyle körü körüne inanır ki, söz ve davranışlarının yanlış olduğu saptansa, apaçık ortaya konsa kendi bulunduğu kefenin ağırlığı için direnir. Çoğu zaman böyle bilingsiz direnmeler; insanla, insan arasındaki köprüleri yıkar ve araya kalın bir duvar çekilmesine sebep olur. Oysaki insanlar yıllar yılı mutlu bir ışık aramaktadır. Toplumla

rın içinden insanlığa mutlu ışık getirecek olan ışıkları yakan insanlar da çıkar; ama bu insanlar çoğu zaman, mutluluğu için didindiği insanlar tarafından suçlandırılır ve elindeki ışık demetleri söndürülür. Galilemin başı bu yüzden kesilmiş, Sokrat bu yüzden baldıran zehirini içerek hayatına kıymaya mecbur edilmiştir.

Bir duvar var insanla, insan arasında; bu duvar salt haramzadelerin çıkarlarını korumak başkalarına gös termemek için o haramzadeler tarafından kurulmuştur. Bugün bütün yeryüzünde bulunan halklar bu duvarı

yıkmak için örgütleniyorlar. Son yıllarda ülkemizde bu gerçekleri kavrayanların sayısı gittikçe artmaktadır ve gerçekleri kavrayan insanlar, Devrimci örgütlerde birleşiyorlar. Türk-İş'in işçilere yaptığı ihanetlerden sonra kurulan Devrimci işçi sendikaları konfederasyonu (DİSK)'in üye sayısının gittikçe artması uyanmanın hızlı olduğunu göstermektedir. Haramzadelerin kurduğu bu duvar başlarına yıkılmadıkça insanla, insan arasında bir köprü kurulması ve mutlu bir dünyanın yaratılmasına imkân yoktur.

YARARLI YAYINLAR

YILDIZ OSMANOĞLU

ÇİN DEVRİMİ VE SONRASI — Jean-Jacques Bricux'dan çeviren Melih Borahan. 136 sayfa 6 lira. Toplum Yayınları: 26. İsteme adresi: P. K. 176 — Ankara.

1949 yılında bağımsızlığını kazanıp sosyalist bir düzen kuran Çin Halk Cumhuriyeti üzerine şimdiye dek pek az şey biliyoruz. Ülkemizden binlerce kilometre uzaktaki ve nüfusu her yıl milyonlarca artan, çeşitli sıkıntılar içinde gelişim yollarını arıyan bu dev ülkenin tarihi, sosyolojisi, ekonomisi ve siyasi koşulları nasıldır? Bugünkü düzeye hangi aşamalardan geldiler? Atom denemelerinden nükleer silâhların denemelerine hazırlanan, bu insan gücü çok üstün Çin Halk Cumhuriyeti'nin geçmişi ve geleceği neler gösteriyor?

Çin Devrimi ve Sonrası adlı kitap, bütün bu sorulara yeteri kadar cevap veriyor. Kitap aslında, daha önce saptanan bir plân çerçevesinde hazırlanmıştır. Dört bölümden ibaret bu derlemenin başlıkları şöyledir: I. Bölüm, Geçmişin Biraktığı. Bu bölümde, ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasi koşullar incelenmektedir. II. Bölüm, Devrimin Varan Aşamaları. Bu bölümde şu ara başlıklar var: Batıya Açılış, Devrimci Uyanış, Tayping Ayaklanması, Reform-

lar, Boksörler Ayaklanması, Sun-Yat-Sen ve Burjuva Devrimi, Çan Kay-Sek ve Ölü Noktadaki Devrim, Yalnız Savaş, Siyasal ve Askeri Olaylar, Çin'in Savaşı Dünyaya Sıçıyor, İşe Karışmış Olan Çıkarlar, Hükümetin Çabaları, Komünistlerin Çabaları, Üçlü Oyun, İktidar İçin Uğraş, Çarpışma ve Pazarlıklar, Milliyetçi Rejimin Sonu ve Komünist Rejimin Başlangıcı. III. Bölüm: Milliyetçi Çin. bu bölümde Doktrin-Teori-İdeoloji, Komintang: Rejimin Kaynak ve Amacı, Rejimin Temel Direği: Ordu. IV. bölümde de Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluş ve Başlangıç Yılları'ndan başlayarak 1963 yılına dek varıyor.

Türkçede Çin üzerine bu denli derli-toplu kitap henüz yazılmamıştır. Günden güne dünya kamu oyuna çeşitli vesilelerle kendinden söz ettiren bu uzak ülke hakkında bilgi sahibi olmamız. Bir süre önce Çin Halk Cumhuriyeti'ni ziyaret eden Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Ahmet Şükrü Esmer, bu konuda Ulus'a yazdığı dizi yazılardan birinde şöyle diyor: «Nüfusu günden güne hızla artan bu ülkede ilk nazarda dikkatimizi çeken husus, lüks giyim eşyalarına rastlamamak oldu. Ama birşey daha dikkatimizi çekti, yalınayak, çıplak ve sefil insanlar da görmedik.»

Geniş topraklara yayılmış bu çok nüfuslu sarı dev'in, kendi gerçeklerine uygun olarak bulduğu kalkınma yöntemini, kalkınma yöntemiyle birlikte tarihi, sosyolojisi ve ekonomisini öğrenmek her halde çok ilginç olsa gerektir. Bu kitabı özellikle salık veririz.

Aha bu kudama
Bu kırık kudama
Elmalı şekerin yanındaki
Şekerli kudama

Ben mahalle bakkalıyım.
Namıdeğerim köşehırsızı
Beşin ikibuçuğu cebime
Soygunun azı

Ben mahalle bakkalıyım
Verdiklerinizi alırım
O büyük kentin fotörlüsü
Vermediklerinizi

Süleyman OKAY

UYANIŞ

— Paydos ağalığa bundan böyle.

Babam öldü mü ana?

Biraz peynir, biraz zeytinle
Kuru bir ekmek

Düğümlemlenip boğazıma.

Bak ne demiş eloğlu:

«Ahmet öldü, ne güzel öldü.»

Beğenmiş ana

Beğenmiş babamın ölümünü.

De bana

Niye yaslısın de.

Aman dememiş ya Ağa'ya

Kara zeytini seçmiş ağa aşına

— Az olsun ama senin olsun, demiş

Gitmiş

Gitmiş

Ne güzel gitmiş babam

Tepip Ağa'yı

Ver elini ana

Ver elini

Ülkü birliğimiz

Kader birliğimiz olmalı

Babamla

Nedim ORTA

TAVA KARDAŞ

Hem, toplum içinde vurdular beni
Şimdi, yaralanmış bir kuşum, kardaş,
Zalim engeller çıktı yollarıma
Dönmem, bu uğurda baş koymuşum, kardaş.

Seni ancak, senden olanlar tanı
Hey, dert babasıyım, dertli çocuğum
Tüm sıkıntılar çeker, sürünürsün sen
Senin derdin, benim derdimdir kardaş.

İçli bakışlar yaraladı beni,
Kanat kanat, uçarım havalarda
Koşarım bir aşağı, bir yukarı
Alacağım, devlerden hakkımı kardaş.

Melhem olacağım, kanayan yarana
Sevgin alev alev, yanar içimde,
Sen ben, paramparça olmuşuz, niye?
Gel, birleşelim, sevişelim kardaş.

Kanun vermesine vermiş hak
«Tavşana kaç, taziya tut» diyor, eloğlu
Terk et, ölüm uykusunu, durma kalk
Bak, sabah olmuş, uyan artık kardaş.

Hasan ESİN

Türk - İş ve Disk Kavgası

Yirmi yıllık bir geçmişi olan Türk sendikacılık hareketi şimdi kesin olarak bölünmüştür. Bu hareketi 1952 yılından beri en yüksek kademede temsil etmekte olan Türk - İş, kuruluşundan onbeş yıl sonra rakip bir konfederasyon ile yüz yüze gelmiş bulundu. 12 Şubat 1967'de kurulan DİSK-Devrimci İşçi Sendikacıları Konfederasyonu - çalışmalarına başlamıştır. Başkanının deyimle yeni Konfederasyonun amacı, «işçi sınıfının memleket yönetimine ağırlığını kaymasını sağlamak, kula kulluğu sona erdirmek, sosyal adalet içinde yaşamının ilk koşullarını yerine getirmektir.»

Şüphesiz bu bölünme, işçilerin ve tüm sendikacılık hareketinin yararına olmuştur. İşçi sınıfının bilinçlenmesinden yana olmayanlar bu bölünmeden mümkün olan ölçüler içinde yararlanmak isteyeceklerdir. Fakat bölünmenin sonuçlarını fazla mübalâga etmemek gerekir. Rekabet, bir bakıma her iki Konfederasyonu da daha dikkatli ve daha dinamik olmaya ve tüm işçi sınıfının gerçek menfaatlarına yönelen bir politikayı araştırmaya ve izlemeğe götürecektir. Binaenaleyh liderlerin asıl görevi ve li derliğin önemi, birbirini mübalâgalı, tamiri güç ve sonunda işçilere zararlı olacak ithamlardan kaçınmak ve kuvvetlerini izleyecekleri politikanın sağlamlığından almayacağına çalışmaktır. Hele siyasi hayatımızda görüldüğü gibi birbirlerine ait düşünceleri atfederek bu yoldan düşünme özgürlüğünü «kuşa çevirmeğe» hazır olanların niyetlerine ve menfaatlerine bilerek ve ya bilmeyerek hizmet etmek sakınılması gereken bir davranıştır. Unutmamak gerekir ki sendikacılık hareketinde bölünme ne yeni, ne de memleketimize özgüdür. Fransa'da, Belçika'da, İtalya'da ve Birleşik Amerika'da ve başka ülkelerde çeşitli nedenlere dayanan bölünmeler olmuştur. Bölünmüş olmak iyi bir şey değildir, amma, daha kötüsü, bölünmeyi hazmedemeyerek derinleştirme ve gerektiği an müşterek hareketleri imkânsız kılacak kadar uçurumlar yaratmaktadır.

BÖLÜNMENİN NEDENİ

Türk sendikacılık hareketinin bölünmüş olmasının ve Türk - İş'in karşısına yeni bir konfederasyonun çıkmış bulunmasının çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlerden biri kanaatimizce sendikacılık hareketinin görev anlayışı başka bir deyimle felsefesi ile ilgilidir. Türk-

[Milliyet Gazetesinin açtığı tartışmaya TÜRK -İŞ ve DİSK Genel Sekreterleri birer yazıyla katılmışlardı. Gazetemiz bu iki yazıyı da aynen aktarmıştı. Şimdi de, yine Milliyet'te çıkan ve bu tartışmaya ışık tutan Prof. Dr. Cahit Talas'ın yazısını sunuyoruz.]

Prof. CAHİT TALAS

İş sendikacılık hareketinin «partiler üstü» bir politika gütmemesini, bir siyasi parti ile ilişki kurmamasını, geleneksel fonksiyonu içinde kalmasını, toplumun tüm sorunları karşısında görüş tebit etmekle beraber, bunları gerçekleştirmek için bir «aksiyon» içine girmemesini savunmaktadır. Buna mukabil DİSK'e göre sendikacılık hareketinin geleneksel fonksiyonu devam etmeli, fakat parlâmentoda da doğrudan doğruya söz sahibi olması şimdi birinci derece de önem kazanmıştır. Yeni Konfederasyonun başkanı, «Biz işçi sınıfının çıkarlarına en uygun programı savunuyoruz, Meclis içi ve dışı çalışmalarını ile bu programa bağlı kaldıklarını gösteren partiyi tutacağız» diyor. Yüze çıkmış bulunan temeldeki ayrılık burada başlamaktadır.

Biz yakın zamanlara kadar Birinci görüşü savunmuştuk. Fakat bazı nedenlerden ötürü bu görüş üzerinde ısrar etmenin sakıncalı olacağı kanısına ulaştık. Bir kere, iktidarda bulunan partiler, şüphesiz kendi çıkarları açısından, haklı olarak sendikacılık hareketini nüfuz ve etki altına almaya çalışmaktadırlar. Bunda bir dereceye kadar da başarıya ulaşılmaktadır. Böyle bir gelişim ve oluşum sendikacılık hareketini hareketsizliğe götürmekte sonunda işçilerin ve aydınların gözünde değerini yitirmekte ve bölünmeler için ortamı hazırlamaktadır. Diğer taraftan bu nedene bağlı olarak sendikacılık hareketi geleneksel fonksiyonunun çerçevesi içine sıkışıp kalmaktadır. Türk toplumunun içinde bulunduğu şartlar, bu dar çerçevenin kırılmasını ve yeni bir anlayışa ulaşılmasını gerekli kılmaktadır. Türk - İş böyle bir yola girmişti. Toprak reformunu, vergi reformunu, petrolün ve madenlerin devletleştirilmesini benimsedi ve dış ticaret rejimindeki bozukluklara karşı çıkmıştı. Fakat son zamanlardaki bildirileri ve Türk - İş adına yapılan beyanlar bazı tereddütleri ve geri lemeleri ortaya koymaktadır. Bir muhafazakârlık tehlikesi yavaş yavaş belirlemektedir. Örneğin, geçen yılın sonunda Türk - İş yönetimi kurulu yayınladığı bildiriye, aşırı diye nitelendirdiği akımlarla mücadelede kanun takiplerinin görevlerini zamanında yapmalarından yakındıktan sonra, reformlarla ilgili olarak ancak «Ülkemizin geri kalmışlığının

bir sonucu olarak aşırı akımlarla sadece zecri mücadele yollarının yeterli olmadığını, ekonomik tedbirlere, bu arada vergi politikasının kökten değiştirilmesi gerektiğine dikkati çekmek»le yetinmiştir.

PARTİLER VE BÖLÜNME

Diğer taraftan, Türk sendikacılık hareketi şimdi eski pragmatik anlayışı içinde kalamaz, 1960 öncesi mevzuatı ve ortamı onu böyle bir yol seçmeğe zorlamıştı. Fakat 1960 dan sonra ve yeni Anayasa'nın getirdiği haklar ve hürriyetlerden de yararlanarak sol bir doktrinin benimsemekte olduğu görülmüştür. Fakat bu eğilim bir araya gelişim gösterdikten sonra durmuştur. Pragmatik görüşe sadık kalanlar ile sol bir doktrinin benimsenip bu doktrinin içindeki bir siyasi parti ile ilişki kurulmasını isteyenler arasındaki çatışma, ayrılış yolları açan başka bir neden olarak ortaya çıkmıştır.

Esasında bölünme Türkiye işçi Partisi'nin kuruluşu ile başlar. Bilindiği üzere T.İ.P.'i de 1961 yılının Şubat ayında 12 sendikacı kurmuştu. T.İ.P. kuruluşundan beri Türk - İş'le ihtilâf haline düşmüştür. Türk işçilerinin gerçek menfaatlerini temsil ettiğini ve «emekçi sınıfın» haklarının savunucusu olduğunu iddia eden T.İ.P. Türk - İş'i, işçi davalarının öncülüğünü yapmakta yetersiz ve tutumunu fâvizkâr bulmaktadır. Buna mukabil Türk İş'in 14 Nisan 1965 tarihli basın bülteninde T.İ.P. ile ilgili olarak şu düşünceleri görmekteyiz: «Tüzüğünde belirtilen ilkelere büyük saygı gösterdiğimiz T.İ.P.'in bir kısım yöneticileri için başından beri işçi hareketinin güçlenmesini endişe ile karşılamış ve Türk - İş'iyanlı ve hatalı politika gütmeye sevk etmek için büyük gayretler sarfetmiş, bunda başarı kazanamayınca işçi hareketlerini parçalama teşebbüsleri ne girmişlerdir.»

«SINIF BİLİNCİ»

İşçi partilerinin, sendikaların desteklerini aramaları kadar doğal bir şey yoktur. Çünkü, sendikaları arkalarına almaksızın gelişmeleri hemen hemen imkânsızdır. Fakat Türk - İş yöneticilerinin tüzüklerini paravana olarak kullandıkları ve Anayasa-

mızın getirdiği müesseseleri tahrip peşinde oldukları in tibatın elde ettiklerinden T.İ.P.'i desteklemeğe yanaşmamışlardır. Amma, bu karşılıklı ithamlara rağmen, büyük uyumsuzluk 1965 seçimlerinden sonra başlamıştır. Bir kısım sendikacıların Adalet Partisi adayı olarak genel ve mahalli seçimlerde yer almaları ve aynı zamanda önemli ölçülerde rol ve söz sahibi olmaları büyük uyumsuzluğu yaratmış ve Türk - İş'in tarafsız idarecileri de çok geçmeden kendilerini bu uyumsuzluğun içinde bulmuşlardır. Esasında, şimdi çok açık olarak yüze çıkmış bulunan ve bütçe müzakerelerinde de görülen A.P. - T.İ.P. çatışması sendikacılık hareketine sızmış bulunmaktadır.

Türk toplumunun geri kalmışlığının tezahürlerinden biri de, işçilerin oylarının sağcı bir parti olan Adalet Partisine gitmesidir. Adalet Partisi için bu oyların değeri büyüktür. İktidarda kalabilmesi, bu oyların desteğinin devamına bağlıdır. İşçi Partisinin de Parlâmentoda söz sahibi olmaya devam edebilmesi geniş ölçüde işçi oylarını kendi tarafına çekmekle mümkün olabilecektir. Büyük kavgada burada cereyan ediyor. Sınıf bilincinin uyanmasına karşı, Adalet Partisinin büyük alerjisi de bizce buradan gelmektedir.

Sendikacılık hareketi bir sınıf hareketidir. Sınıfsız bir toplum yalnız Marxist sistem ve felsefede vardır. Sınıfsız bir topluma ancak komünizmin son safhasında ulaşılır. Sınıfların varlığı başka Marxizmin ileri sürdüğü sınıf mücadelesi başkadır. Bir sınıf yaratığı olan sendika sınıf bilincine ve menfaatine ulaşmadıkça gelişemez. Kapitalist ve Komünist olmayan sosyalist toplumlarda sınıfsızlık iddiası ne kadar az gerçek ise, sınıf bilinci yoktur sözü de o kadar az gerçektir. Geri kalmış ülkelerde sağ partiler, sınıf bilincinin ve menfaatinin uyanması halinde işçilerin, eşyasının tabiatı icabı işçi partilerine gideceklerini bildikleri için sınıf bilincinin doğmasına her türlü yola başvurarak engel olmaya çalışırlar. Gelişen memleketlerde sendikacılık hareketi için en büyük tehlike buradan gelir.

Çünkü kardeş kardeş düşürmektedirler. Bu sebep ten ötürü DİSK'in kurulabilmiş olması, bizce T.İ.P. den çok AP'nin bir başarısı olarak kabul olunabilir. Gittikçe güçlenen sendikacılık hareketi bölünerek zayıflatılmış ve kardeş kavgası içine atılmıştır.

SONUÇ

Karşılıklı suçlamalar hiç bir sorunun çözümüne hiz-

met etmez. Eğer Türk sendikacılık hareketi de geleneksel görevinin ötesinde bir görev anlayışı içine girerek toplumumuzun sorunlarına çözüm yolları ararken ağır lüğünü duyurabilecek bir faktör olmak arzusunda ise bir kere tutucu tesirlerden kesin olarak kendisini kurtarmak zorundadır. Sağ basının ve sağ akımların Türk - İş'i destekleme eğilimi göstermesi manidar bir olay ve gelişmedir.

Bilindiği üzere her siyasi parti belli bir sınıfın menfaatlerini savunmakta ve iktidara geçerek bu menfaatleri birinci plâna alan bir programı yürütmek için kurulur. Böyle olunca sağ partilerin köklü reformları benimsenmesi mümkün değildir. Onlar statukoyu devam ettirmek için kurulduklarından sendikacılık hareketlerinin bunlarla işbirliği yapmaları mantığa, sosyolojik oluşa, eşyanın tabiatına aykırıdır. Partiler karşısında bağımsızlık sloganı bugünkü Türk ortamında işçi sınıfının menfaatleri ile bağdaşmazlık halindedir. İşçi sınıfının da siyasi hayatımız içinde, önemi ölçüsünde rol ve söz sahibi olmak istemesi hakkıdır. Bu, teşvik edilmelidir. Böyle olduğu takdirde parlâmentoda mü kemelliğe ulaşır. Sendikacılık hareketi bu oluş içinde ki görevinden kaçamaz.

Madem ki, Parlâmentoda söz sahibi olmak ve demokratik usullerle iktidara geçerek benimsenmiş olan ve işçi menfaatlerini ilk plânda tutan bir program yürütmek, ancak bir siyasi parti yolu ile olmaktadır. Bu durumda yapılacak tercih «dost» bir partiyi seçmek yerine kendi siyasi partisini kurmak, kurulu olan varsa onu benimsenmektir. Bizim bildiğimize göre, şimdi Türk - İş safında bulunan sendikacılık hareketinin liderleri de, birkaç yıl öncesi ne kadar işçilerin ve bu yoldan parlâmentoda işçilerin menfaatlerini korumaya çalışmalarının daha etkili olacağı inancında idiler. Amerikan tipi, ideolojiden yoksun ve yalnız toplu pazarlık üzerine dayanan sendikacılık hareketi şimdi eskimiş bir sendikacılık tipidir. Toplumumuzun ihtiyaçlarını karşılamıyor. Bir an önce onun etkisinden kurtulmakta fayda var.

TOPLUMLARIN GELİŞİMİ VE TOPLUMCULUK

• AYHAN GÜNHAN •

ÖNSÖZ:

Hiç bir varlık ve fikir düşünülemezki tarih boyunca gelişmesin, tekâmül etmesin. Tarih zaten teknik ve sosyal zekânın gelişmesini önümüze seren bir bilimdir. Bir din kurumunu, bir aile kurumunu düşünelim. Tarih boyunca çeşitli değişimler göstermiştir. Dün politeizm (çok Tanrıcılık) vardı, bugün monoteizm (tek Tanrıcılık) var. Dün poligami (çok evlilik) vardı, bugün monogami (tek evlilik) var. Dün daha yağmurun, zelzelenin, rüzgârın... bilinmeyen masalvarı kuvvetlerden doğduğuna inanırdık, bugün bunları ilim ve mantık dahilinde izah edebiliyoruz. Hülâsa dünyada herşeye bir değişim (variation) hâkimdir. Sosyal bir kurum olan din ve aile bir değişim gösterirken, aynı kuruma dahil ekonomik doktrinlerde de bir değişim olacaktır. Ne sosyalizm (toplumculuk) ne de kapitalizm (ferdiyetçilik) hiç bir zaman sabit bir kalıba sokulamaz. Dünyanın sosyalist düşüncesi bugüne, bugünkü yarına uymayabilir. Fakat dünyanın gayesi de aynı idi, bugünkü de, yarın ki de olacaktır: İnsanlığın mutluluğu...

Bu dar incelemede yer yüzünün yahutta ekonomik düşünce tarihinin iki büyük doktrininden biri olan sosyalizmi tam verebilmek zor ve imkânsızdır da. Fakat ana hatlarını elimden geldiği kadar çizmeğe çalıştım.

GİRİŞ:

Çağımız bir değişkenler çağıdır. Sosyal zekâ ile teknik zekâ hiç bir zaman birbirlerine erişmemektedir. İnsanlık 1957 ekiminde Rus Supitnik I ile yakın çağdan sıyrılıp uzay çağına doğru yol almıştır. Nitekim son yılların başarılı uzay yolculukları bu çağın garantisi olmuşlardır. Teknik zekâ o kadar gelişmekte ki, bunu bir ölçüye vurmak zor olmaktadır. 1962 Eylülünde Büyük Kennedy: «Hiçbir kimse, ne kadar mesafeyi ne kadar hızlı bir şekilde aldığımızı kavrayamaz, insanın ellibin yıllık tarihini elli yıllık bir zamana sığdırırsak, insanın kırk yıl sonunda ancak hayvan postlarıyla örtünebildiğini ve yalnız beş yıl önce yazıyı ve tekerlekli arabayı başardığını görürüz. Oysa elektrik ışığı telefon, otomobil, uçak geçen ay kullanılabilir olmuş. Penisilin, televizyon ve nükleer enerji ancak geçen hafta geliştirilebilmiştir. Bu nefes kesen bir hamledir. Fakat böyle bir hamle yeni güçlükler, bilinmezler ve tehlikeler de yaratacaktır.»

Bilim ve teknoloji alanındaki bu başarılar karşısında insan düşünce ve fikirlerinde ya da sosyal yönde çok az gelişme olmuştur. Teknik zekâ göklerde uçarken sosyal zekâ yerlerde sürünmek-

tedir. Nitekim bu durumu Bergson «Büyüyen bedeni-mizde ruhumuz küçük kalmıştır» sözüyle çok güzel vecizlemektedir.

Yüz yılımız derin dalgalıların derin değişimleri getiren bir yüz yıldır. Hiç bir zaman en büyük değişmeyi teknik ilerlemeler değil, sosyal değişimler meydana getirmiştir. «Harpler bile sosyal yapı farklarından ileri gelen büyük çatışmalardan başka bir şey değildir. (Prof. Giritli, Milliyet 1965)

Çağımızın büyük gelişimi büyük fikir akımlarında bile büyük çelişme yaratmaktadır. Örneğin bugün kapitalizm ile komünizm o kadar birbirine benzedi ki her iki toplumda da ferden hiç bir değeri yok. Oysa ki verilmeyen fertlerin yaratacağı toplumda değersiz olur. Sosyalizm eşit insanlar, birbirini seven ve güvenen insanlar diyarındır. Bugün «dünyada çok yiyen az. Ama az yiyen hattâ aç çok insan var. Bu böyle olmaz. Dünyadaki servetlerin yeniden dağıtılması lazımdır. Bunu da ancak kendilerinde mesuliyet duygusu taşıyan insanlar yapacaktır. (J. Baldwin, Cumhuriyet 1965).

ÜRETİM İLİŞKİLERİ:

Darwin'e göre beşeri varlıklar antropoidlere de vücut veren bir ceddten olmuştur. Çok eski zamanlarda insanın alt uzuvlarının özel bir şekilde gelişmesiyle temayüz eden hayvan ataları yerçekimi doğrultusunda bir yürüyüş şekli benimsediler, yiyeceklerini temin etmek ve kendilerini korumak için tabiat objelerini alet olarak kullanmaya başladılar. Daha sonra ateş gibi bir tabiat kuvvetine de hükmettiler.

Alet kullanmakla, insanın tabiat karşısındaki davranışları da değişti. Hayvan tabiata pasifçe itibak ettiği ve tabiatın ona bizzat sunduğu şeyi kullandığı halde; insan tabiata aktif bir halde uyar, onu rasyonel bir tarzda değiştirir, kendisi için tabiatta bulunmayan gerekli yaşama ortamını yaratır. İnsan emeği, onun beyninin gelişmesinde, mükemmelleşmesinde kesin bir rol oynamıştır. Bir manada, insana ve keza insan beynine şekil veren emektir denebilir.

İnsanla Tabiat arasındaki karşılıklı münasebetlerin komplikeleşmesi, beri münasebetlerin de komplikeleşmesine yol açtı. İnsanlar birlikte çalışmaya başladılar. Dolayısıyla haberleşme anlaşma ihtiyacı doğdu. Gütlüklerin gelişimi ile bazı sesler ve kelimeler telâffuz etmeğe başladılar. Dolayısıyla dil doğdu.

«Emek, insanın sosyal hayatı, dil: İşte insan beyninin mükemmelleşmesi, düşüncenin ilerlemesini sağlayan kesin (tesirli) faktör-

ler bunlardır.» (Kuusinen. Diyalektik Materyalizm İstanbul 1965, s. 34-35).

Bundan böyle insan tek başına yaşayamaz olmuştur. İnsanlar tabiata karşı bir birlik kurmuşlardır. En ilkel çağlarda bile, insanlar birbirleriyle ilişkiler kurmuşlardır. Bu ilişkileri iyi komşuluktan ziyade yaşamının tek şartı olan üretim ilişkileri olarak geliştirmiştir. Üretimde birbirlerini yardımcı olmuşlardır.

(Devamı Var)

Milli Ekonomide

(Başarafa Sayfa 1 de)

rüyüp karıştığı toprağı zenginleştirirler. Ayrıca sellere de engel olurlar. Ormansız, çorak yerlerde yağın yağmur suları başı boş aktıkları için tehlikeli seller meydana getirerek, toprağın asıl verimli olan üst tabakasını sürükleyip (erozyon) büyük toprak kaybı ile verim düşüklüğüne sebebiyet verir.

b) İklim etkileri: Ormanlar buldukları çevrenin iklimini kara ikliminden deniz iklimine yönlereceğe bol yağış sağlar ve bu sayede şiddetli soğuk, sıcak, don ve kuraklığı önleyecek tarım alanına büyük hizmetleri dokunur.

Yıllar boyunca düzensiz faydalanmalar ve yangınlardan koruyarak, ileride ülkemizin çöl haline gelmesini önlemek ve milli ekonomideki katkılarında, toplumun bütün bireylerini eşit olarak faydalandırmak için ormanlar 1945 tarihli ve 4785 sayılı orman kanununa göre devletleştirilmiştir.

«Devlet ormanları, kanuna göre Devletçe yönetilir ve işletilir. Devlet ormanlarının mülkiyeti, yönetimi ve işletilmesi özel kişilere devrolunamaz. Bu ormanlar, zamanla mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.» Anayasa maddesi ile, ileride doğabilecek her türlü tehlikelere karşı teminat altına alınmıştır.

Son günlerde 1945 yılında devletleştirilen bu ormanların eski sahiplerine devretme çabaları görülmektedir. Toprak reformu için devletin, toprak kamulaştırmasının söz konusu olduğu bir devrede hangi gerekçeyle olursa olsun böyle bir çaba gerçekleştirilemez. Anayasa ya saygılı her vatandaşın böyle bir davranış karşısında direnmesi ise en doğal hakkıdır.

Sendikacılık Yalnızca Zam Almak Değildir

(Başarafa Sayfa 1 de)

rinin sahip çıkmaları gerekliğine inandırmak ve bu aşamayı başarmak zorundadır. Yöneticiler bilmelidirler ki; sendikal faaliyetler, üyelerinin sendikal konulara önem verdiği ve onlarla ilgilendiği zaman canlılık kazanır.

Bu aşamayı başarmış toplumun fertleri saygılıdır, hoş görü sahibidirler ve birbirlerine karşılıklı sevgi ve güven beslerler; birlikten kuvvet doğar ilkesini benimsemişlerdir ve bu yolda çaba harcarlar, önce kendi iş kollarında tek sendika olmanın sonra da diğer iş kollarındaki sendikalarla birleşmenin sonsuz faydalarını bilirler, seçeceği yönetici kadrosunda, sorumluluğunu yetenekli olmasını ararlar. Politik görüş ve bölgecilik aramazlar, yetersiz yöneticilerin topluma yararlı olmayacaklarını düşünürler, işçiden yana olan örgütleri parçalamaya çalışanların işçi düşmanları olduğunu farkederler ve bu olanaklardan ötürü ekonomik ve sosyal savaşta daima başarıya ulaşır geleceğe güvenle bakabilirler.

Bu gün kendi iş kolunda eğitimin faydalarını ve yönünü kavramış tek sendika Türkiye Maden, Madeni işçi ve Makina Sanayi işçileri (MADEN-İŞ) Sendikası ve kurucusu olmaktan daima kıvanç duyacağı Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) dur.

Sendikacılıkta eğitim, sendikaların varlık yokluk sorunudur. Gerçek işçi sendikaları ile işçiden yana olmayan sarı sendikaları ayırt etmek için eğitim faaliyetlerine bir göz atmak yeter.

TOPLUM YAYINEVİ SUNAR

MARKSİST FELSEFE NEDİR?

Yazan: WALDECK ROCHET

Çeviren: Orhan SUDA

Fiatı: 4 Lira

Bütün kitapçılarda arayınız

TOPLUM YAYINEVİ
P.K. 176 — ANKARA

SENDİKA — Fikir ve Sanat Gazetesi

Sabibi : Türkiye Maden - İş Sendikası Karabük Bölge Merkez Şubesi adına : Nuri Kara

Bu sayıda sorumlu yönetmen: Remzi İnanc

Yönetim Yeri : Hürriyet Caddesi, No: 86, Maden - İş Sendikası, Karabük

Dizgi ve Baskı : Balkanoğlu Matbaacılık Ltd. Şti. Ankara

Madalyonun Tersi

(Başarafa Sayfa 1 de)

nandıkları için belki seçme hakkını kazanır diye Ankara ve İstanbul'a bir çok maddi kayıpları göze alarak Türk-İş yöneticileri ile temas için gitmişlerdir. Bunlardan biri 17 yöneticiden imza ve söz alarak huzur içinde Karabük'e dönmüştür fakat ikinci adayın seçim şansının kuvvetli olduğuna inan ve gelecek sendika seçimlerinde Çelik — İş sendikasının genel başkanlığına ellerinden alacağına yüz de yüz nazarı ile bakan şimdiki Çelik — İş genel başkanı ve yöneticileri bu şahsı bir an evvel başlıca dan uzaklaştırmak için acele Ankara'ya ve İstanbul'a gidip (Eğer bu şahıs seçilirse biz toptan istifade ederiz) diyerek önceki oyununu bozdurmuşlar. Neticede söz veren 17 yönetici de tükürdüğünü yalayarak ikinci adayı seçmişler ve böylece Çelik — İş yöneticileri de bu rakipten kurtulduklarını zannetmişlerdir.

Halbuki yazımızın başında da söylediğimiz gibi tüzüğün 13. Maddesinin (C) bendine göre Demir Çelik işletmelerinde tek üyeye dahi sahip olmayan Türk — İş'in işletme yönetim kuruluna işçi adayı seçme hakkı olmadığı için sadece yönetim kuruluna seçilmek amacıyla memurluktan işçiliğe geçen bu şahıs göre ve başlayamayacak dolayısıyla de bütün hesap ve çabalar boşuna olacaktır. Gelecek sendika seçimlerinde kanaatimiz odurki şimdiki Çelik — İş sendikası yöneticilerinin korktukları başlarına gelecektir.